

PETRA-E REFERENCIAKERET A MŰFORDÍTÓK OKTATÁSÁHOZ ÉS KÉPZÉSÉHEZ

Szintek (5)

Kompetenciák (8)

1. Transzfer kompetencia

A transzfer kompetencia három fő összetevője az a tudás, készségek és attitűd, amelyre a fordítónak szüksége van ahhoz, hogy adott szövegeket a kívánt szinten le tudjon fordítani a fő nyelvre. Ide tartozik a szövegértési és szövegalkotási problémák felismerésének, a fellépő problémák megfelelő módon való megoldásának, valamint az eredmény megmagyarázásának képessége.

2. Nyelvi kompetencia

A nyelvi kompetencia a forrásnyelv és a célnyelv magas szinten történő nyelvtani, stílári és pragmatikus elsajátítását jelenti, különösen az olvasás és az írás terén.

A forrásnyelvi kompetencia a célnyelvi magasszintű olvasás terén

3. Szövegkompetencia

A szövegkompetencia az irodalmi műfajok és stílusok ismeretét jelenti, valamint annak képességét, hogy a fordító fel tudja használni ezt a tudást a forrásszövegek elemzéséhez és a célszövegek megalkotásához.

4. Heurisztikus kompetencia

A heurisztikus kompetencián értjük a forrásszöveg megértéséhez és a célszöveg megalkotásához szükséges nyelvi és tartalmi információ begyűjtésének hatékony módját; a (digitális) információforrások hatékony használatát elősegítő stratégiák kialakítását; a szövegkritika alkalmazásának képességét, valamint a különböző szövegkiadások közötti különbségek tudatos kezelését.

5. Irodalmi-kulturális kompetencia

Az irodalmi-kulturális kompetencia a forrás- és célnyelvi irodalomról szerzett tudásnak a műfordítás során alkalmazott képességét jelenti; tartalmazza a kulturális különbségek kezelésének képességét és azt, hogy a fordító képes legyen megkülönböztetni szövegeket irodalmi irányzatok és iskolák, korszakok és stílusok szerint.

6. Szakmai kompetencia

A szakmai kompetencia a munkaterületre vonatkozó tudás összegyűjtésének képességét, valamint a munkaterület által elvárt megfelelő attitűdöt jelenti.

Az irodalmi-kulturális kompetencia a forrás- és célnyelvi irodalomról szerzett tudásnak a műfordítás során alkalmazott képességét jelenti; tartalmazza a kulturális különbségek kezelésének képességét és azt, hogy a fordító képes legyen megkülönböztetni szövegeket irodalmi irányzatok és iskolák, korszakok és stílusok szerint.

7. Evaluatív kompetencia

Az evaluatív kompetencia a fordítások, a fordítók szakmai képességei, valamint a fordítási folyamat felmérésének és értékelésének képessége.

8. Kutatási kompetencia

A kutatási kompetencia a fordítói szakma érdekében végzett módszeres tudományos kutatás képességét jelenti.

LT1 KEZDŐ

Deszkriptorok ↓

A forrásnyelvi kompetencia a célnyelvi magasszintű olvasás terén

A célnyelvi kompetencia a CEF C1 olvasás és írás terén

Az irodalmi kompetencia a képes felismerni az irodalmi nyelv jellemzőit

A nyelvi variáció a képes felismerni a nyelvi variációkat

LT2 HALADÓ TANULÓ

Deszkriptorok ↓

A forrásnyelvi kompetencia a célnyelvi magasszintű olvasás terén

A célnyelvi kompetencia a CEF C1 olvasás és írás terén

Az irodalmi kompetencia a képes irodalmi stílusokat alkalmazni

A nyelvi variáció a képes nyelvi variációkat alkalmazni

LT3 PÁLYAKEZDŐ HIVATÁSOS

Deszkriptorok ↓

A forrásnyelvi kompetencia a célnyelvi magasszintű olvasás terén

A célnyelvi kompetencia a CEF C2 olvasás és írás terén

Az irodalmi kompetencia a képes egy megfelelő irodalmi stílust magáévá tenni

A nyelvi variáció a képes egy megfelelő nyelvi variációt magáévá tenni

LT4 HALADÓ HIVATÁSOS

Deszkriptorok ↓

A forrásnyelvi kompetencia a célnyelvi magasszintű olvasás terén

A célnyelvi kompetencia a CEF C2 olvasás és írás terén

Az irodalmi kompetencia a képes egy megfelelő irodalmi stílust magáévá tenni

A nyelvi variáció a képes egy megfelelő nyelvi variációt magáévá tenni

LT5 SZAKÉRTŐ

Deszkriptorok ↓

A forrásnyelvi kompetencia a célnyelvi magasszintű olvasás terén

A célnyelvi kompetencia a CEF C2 olvasás és írás terén

Az irodalmi kompetencia a képes magasszintű és megfelelő módon alkalmazni különböző irodalmi stílusokat

A nyelvi variáció a képes a tanult folyamatokon és módszereken kívül is megoldásokat találni és döntéseket hozni

hátteranyag keresése	képes hátteranyagot találni	képes specifikus hátteranyagot találni			
keresés az interneten	ismeri a digitális eszközöket	képes használni a digitális eszközöket			
hátteranyag használata	képes digitális keresési stratégiákat alkalmazni	képes a fordításhoz szükséges digitális keresési stratégiákat alkalmazni			
forrásszövegek dokumentálása	képes használni a hátteranyagot	képes a fordításra vonatkoztatva használni a hátteranyagot			
szövegkiadások megkülönböztetése	különbőséget tud tenni szövegkiadások között	képes a fordításra vonatkoztatva használni a szövegkiadásokat			
kritikai apparátus alkalmazása	képes alkalmazni a kritikai apparátust				

a forrásnyelvi szöveg elhelyezkedése	el tudja helyezni a forrásnyelvi szöveget a forrásnyelvi kultúrában	általános ismeretei vannak a forrásnyelv irodalmi hagyományairól	jól ismeri a forrásnyelvi kultúra irodalmi hagyományait		
a célnyelvi szöveg elhelyezkedése		kialakítja annak képességét, hogy a célnyelvi szöveget elhelyezze a célnyelvi kultúra irodalmi rendszerében	el tudja helyezni a fordítását a célnyelvi kultúrában	ismeri a célnyelvi kultúra műfordítási hagyományait	közreműködik a célnyelvi kultúra műfordítási hagyományainak alakításában
kultúraspecifikus elemek megértése	képes felismerni a kultúraspecifikus elemeket	képes felismerni a kultúraspecifikus elemeket a fordításra vonatkoztatva	hatékonyan tudja kezelni a kultúraspecifikus elemeket		
interkulturális készségek	képes felismerni különbségeket a forrásnyelvi és célnyelvi kultúrák között		hatékonyan tudja kezelni a különbségeket a forrásnyelvi és célnyelvi kultúrák között		
intertextuális készségek		képes felismerni az intertextuális utalásokat	hatékonyan tudja kezelni az intertextuális utalásokat		

szakmai szervezetek ismerete			ismeri a szakmai szervezeteket		
kiadók ismerete		nagy vonalakban ismeri a kiadói helyzetet	ismer műfordításokat publikáló kiadókat	ismeri a kiadók profilját	kiadói szerkesztői jelentéseket ír
irodalmi pályázati alapok ismerete		ismeri az irodalmi pályázati alapokat	képes pályázni az irodalmi alapokhoz		
anyagi, etikai és jogi szempontok ismerete		általános ismeretekkel rendelkezik az anyagi és etikai szempontokról	ismeri az anyagi, etikai és jogi szempontokat		
aktuális fordítási szemléletek ismerete	ismeri a forrásnyelvi kultúra irodalomkritikáját	ismeri a célnyelvi kultúra fordításkritikai szokásait és hagyományait	lépést tart a fordítással kapcsolatos szakmai vitákkal	részt vesz a fordítással kapcsolatos szakmai vitákban	
kapcsolatépítési készségek		képes kapcsolatépítési tevékenységek kezdeményezésére	képes kiépíteni kapcsolati hálózatát, és kihasználni ennek előnyeit	van kapcsolati hálózata	
didaktikus készségek			rendelkezik alapvető didaktikai készségekkel	teljes körű didaktikai készségekkel rendelkezik	képes tanárokat oktatni
további képzés			továbbképzésekre jár		
vállalkozói készségek		képes betartani a határidőket	rendelkezik vállalkozói készségekkel	képes kulturális vállalkozóként működni	
szakmai készségek			meg tudja szervezni a munkáját	képes fordítási megbízásokat szerezni és paratextusokat írni	

evaluatív készségek		képes felmérni mások fordításainak értékét	képes megítélni mások fordításainak értékét	képes fordításokat szisztematikusan értékelni	képes megindokolni a fordítás folyamán hozott döntéseket
az értékelés típusainak megválasztása			ismeri az értékelés típusait	képes kiválasztani az értékelés megfelelő típusait	képes alkalmazni az értékelés megfelelő típusait
fordítások összehasonlítása	képes felismerni a fordítások közötti különbségeket	értelmezni tudja ugyanazon szöveg különböző fordításai közötti különbségeket	értékelni tudja a fordítások közötti különbségeket	képes a fordításkritikára	
a fordító szakmai képességeinek értékelése			kialakítja annak képességét, hogy más fordítók szakmai képességeit meg tudja ítélni	meg tudja ítélni a fordítók színvonalát	tovább tudja adni a tudást
önreflexió			képes felmérni saját műfordítási kompetenciáját		optimálisan meg tudja ítélni saját kompetenciáját

kutatási módszertan		képes kutatási módszertani irányzatokat alkalmazni			
fordítási technikák ismerete		meg tudja különböztetni és meg tudja nevezni a különböző fordítási technikákat			
a fordítás elméletének ismerete		több fordításelméleti irányzatot ismer			
tudományos készségek		tudományos szinten tud fordításokat elemezni			
a fordítástudomány elméleti rendszereinek ismerete		ismeri a fordítástudomány elméleti rendszereit	elkezd eredeti gondolatokkal hozzájárulni a tudományág vitáihoz	komplex hozzájárulásokkal gazdagítja a tudományág vitáit	újító hozzájárulásokkal gazdagítja a tudományág vitáit

Bevezetés

Senkiből nem válik egyik napról a másikra műfordító, hosszú évek iskoláztatása és érése szükséges hozzá. Sokféle tudást kell felhalmozni, tapasztalatot kell szerezni, meg kell ismerkedni különböző módszerekkel és technikákkal, és meg kell tanulni ezek alkalmazását. Az érési folyamathoz hozzátartozik egy olyan hozzáállás kialakítása is, amely lehetővé teszi, hogy a fordító kitarson álmai és elhatározása mellett. Nyilvánvaló, hogy minden pályafutáshoz különböző utak tartoznak, ahány fordító, annyiféle ésjárás.

A műfordítóvá válás útja nehezen kiszámítható és sokszínű. Hasonlóképpen változatos helyzetek során tanulják meg a fordítók a szakmájukat, és változatos képzési modellek során sajátítják el a mesterség gyakorlatát. Különösen igaz ez a hosszú múltra visszanyúló fordítói hagyományokkal rendelkező Európában, ahol minden ország saját oktatási rendszert alakított ki. Vannak fordítók, akik a többé-kevésbé hivatalos utat választják, és az idegen nyelvet, valamint az oda-vissza fordítást az egyetemen tanulják meg. Mások a szakma mesterfogásait egyéb módokon sajátítják el. Ha rákérdeznük különböző műfordítóknál, hogy milyen tudásra és készségekre van szükség egy könyv lefordításához, mindegyik más választ fog adni. Egy dologban azonban biztosan mind egyetértenek: szakmájuk gyakorlásához sokféle készséget használnak.

→

→

Különböző útvonalak

A műfordítók képzésének háttere Európában gyors mértékben változik. Számtalan kezdeményezés látható mind a felsőoktatásban, mind azon kívül: workshopok, kurzusok, nyári egyetemek, hosszú távú képzések, műfordító egyetemi szakok BA és MA szinten. Ezek a tendenciák a jövőben kétségkívül felkészültebb, képzetebb és nagyobb tudású műfordítók megjelenéséhez vezetnek. A PETRA-E Referenciakeret abban szeretne segítséget nyújtani, hogy át lehessen lépni az egyetemi és nem-egyetemi fordítói világok, az elmélet és a gyakorlat között húzóód határokat. Elméletben minden európai műfordítónak azonos kompetenciákat kell elsajátítania, az odavezető útvonalak és módszerek azonban az egyéni karakterek és a hagyomány miatt eltérőek.

Ha egyetlen szóval kellene jellemezni a műfordító pályafutását, akkor a „kiszámíthatatlan” lenne az erre legalkalmasabb kifejezés. Nem sokan kezdenek már a középiskolában fordítani, mert itt általában csak a nyelvet tanulják. Van, aki csak sokkal később fedezi fel, milyen irányba hajtja az érdeklődés (talán még a tehetség is). Ilyenkor veszi kezdetét a megfelelő képzés felkutatása. Szerencsére napjainkban egyre többféle képzési lehetőség van.

Egyértelmű, hogy a PETRA-E Referenciakeret mint analitikus modell nem fedheti le tökéletesen a műfordítók egyéni pályafutását, de talán képes mind a fordítóknak, mind pedig a képzések és kurzusok összeállítóinak áttekintést nyújtani. A Referenciakeret szándékunk szerint nem monolitikus, „egy kaptafás” elven működő modell, hanem olyan eszköz, amely segít feltérképezni

→

Nyitott szerkezetű Referenciakeret

Rendszerszerűen azonban még soha nem térképezték fel a fordításhoz szükséges készségeket, arról nem is beszélve, hogy ezeket a készségeket milyen módokon lehet fejleszteni és továbbadni. Pontosan ezt a feladatot tűzte ki céljául a PETRA-E Referenciakeret a műfordítók oktatásához és képzéséhez (röviden PETRA-E Referenciakeret). Egyértelmű, hogy mind a fordítóknak, mind oktatóiknak hasznos mélyebben bepillantani a tanulás és képzés folyamatába.

A PETRA-E Referenciakeret segítséget nyújt az oktatóknak műfordító képzéseik átalakítására. A fordítók egyéni szakmai szintjük felmérésére használhatják, és segítségével felmérhetik, hogy milyen kompetenciákat érdemes még fejleszteniük egy magasabb szakmai szint eléréséhez. Fontos azonban megjegyezni, hogy a PETRA-E Referenciakeret nem elvárásokat, hanem lehetőségeket fogalmaz meg. Nem célja a fordítók korlátozása és nem törekszik az egységesítésre. Felhasználható például szakmai önrreflexiót megkönnyítő segédeszközként, vagy egyetemek, oktatók és iskolák számára tananyagként. Más célokra is alkalmas lehet, például érveket szolgáltathat a fordítóknak, ha magasabb díjazás érdekében tárgyalnak a kiadókkal. A Referenciakeret felhasználói bepillantást nyerhetnek a fordítás komplex folyamatába, s ez elősegítheti a szakma társadalmi elismertségét. A PETRA-E Referenciakeret egy nyílt, sokoldalú és sokszintű modellt nyújt, amelyben többféle – egymástól esetenként el is térő – nézet fér meg egymás mellett a műfordítók szakmai fejlődéséről. Ne használjuk befogadást vagy kirekesztést szabályozó eszközként!

→

a műfordítás területén napjainkban létező sokszínűséget. A Referenciakeret rendeltetése szerint teret ad a különböző felhasználók számára, hogy ki-ki maga jöjjön rá, hogyan lehet leginkább hasznára. A különböző szintek lehetséges forgatókönyvei valahogy így nézhetnek ki: az LT2 szintet az a pályakezdő, tanuló műfordító mondhatja magáénak, aki frissen került ki az egyetemi képzésből, alapképzését valamelyik modern nyelvi szakon végezte, mesterfokozatát műfordító szakon szerezte meg és szakmai pályafutásának első lépéseit tervezi. Az LT3 szintű műfordító talán nem az egyetemi utat követte (esetleg kétnyelvű, aki „véletlenül” került bele a műfordítás világába), de már az első publikált fordításokon túl van, és most szakmai fejlődésének további lehetőségeit keresi (jellemzően valamelyik nyári egyetem kurzusának, vagy egy nem-egyetemi intézmény fordító továbbképzésének látogatója). Az LT4 szint egy gyakorlott műfordítót ír le, aki már részt vesz a műfordítás oktatásában és új kurzus kidolgozását tervezi, de közben saját szakmai szintjét is igyekszik az LT5 szint irányába fejleszteni.

Analitikus modell

A PETRA-E Referenciakeret nem más, mint egy kompetenciamodell és egy tanulási pályamodell; ezek mellett (implicit módon) tartalmazza a kompetenciák felmérésének minősítési kritériumait is. Kompetenciamodell minőségében megnevezi azokat a kompetenciákat (vagyis tudást, készségeket és attitűdöt), amelyekre szükség lehet ahhoz, hogy valakiből műfordító váljon. Tanulási pályamodellként a Referenciakeret megmutatja az ehhez szükséges kompetenciák megszerzéséhez vezető lépéseket és szinteket.

A PETRA-E Referenciakeret öt szintet különböztet meg: a kezdő, a haladó tanuló, a pályakezdő hivatásos, a haladó hivatásos, és a szakértői szintet (rövidítve: LT1 - LT5).

Bár a hivatásos műfordítói szint eléréséhez szükséges fokozatok egyik országról a másikra különbözhetnek, sőt a fokozatok eléréséhez szükséges kompetenciaszintek is eltérhetnek, a műfordítói képzésben részesülő diákok az LT1 szintet általában a BA képzés végén vagy ezzel megegyező szinten érik el.

Igaz, hogy a nyelvi alapokat megteremtő idegen nyelvi oktatás általában a középiskolákban folyik, a műfordítók oktatása és képzése többnyire az egyetemi alapképzésben kínált fordító kurzusokon kezdődik. A spektrum másik végén a tudás és készségek átadásának képessége (más egyebek között) a szakértő LT5 szinthez tartozik. Ideális esetben a szakértő műfordító a kompetenciák összességét használni fogja, ez azonban csak egyes

→

A Referenciakeret céljai

A PETRA-E Referenciakeret jelenlegi formájának alapját egy – a Műfordítási Szakértő Központ (Centre of Expertise in Literary Translation, ELV) által végzett – vizsgálat alkotja. Kialakulásához hozzájárultak a PETRA-E projekt találkozóin lefolytatott szakmai viták, amelyek során a Referenciakeretet folyamatosan finomítottuk. A Referenciakeret rugalmasságát tükrözi az a tény, hogy bizonyos kompetenciákat lehetőségként és nem feltételként írtunk le. A műfordítónak nincs minden kompetenciára szüksége. Ugyanakkor bizonyos helyzetekben, valamilyen speciális fordítási megbízásnál egyes részkompetenciák szükségesebbek lehetnek másoknál. A Referenciakeret nem tesz különbséget törzskompetenciák és választható kompetenciák között. Végső soron minden kompetencia lehetőség mindaddig, amíg a fordító maga, a képzési intézmény, vagy egy politikai testület úgy nem dönt, hogy a lehetőségeket szabállyá merevíti.

A PETRA-E Referenciakeretnek nem célja az egységesítés, sőt a kompetenciák analitikus modellbe foglalásával elő kívánja segíteni a a műfordítók minőségéről folytatott vitát.

A PETRA-E Referenciakeret több célt szolgál, elsősorban műfordítókat és műfordítási képzést kínáló intézményeket kíván megszólítani. A tanulók számára a Referenciakeret hasznos didaktikus eszközként szolgálhat saját szakmai színvonaluk meghatározására és továbbtanulási pályájuk megtervezésére. Lehetővé teszi a szakmai tudásukban meglévő hiányok felfedését és annak eldöntését, hogy milyen módon lehetne a hiányt pótolni. A hivatásos műfordítóknak a Referenciakeret segítséget

→

műfordítók számára lényeges, és nem feltétlenül minden műfordító végső célja. (Az oktatói munka feltétele ráadásul a didaktikai készségek megléte, de ezek nem függenek össze a fordítói színvonallal.)

Egyetemi tanterveink tartalma – mivel egyre növekvő mértékben elvárás a kimeneti követelmények leírásánál a kompetenciák meghatározása – valószínűleg sok szempontból visszaköszön a LF1 és LT2 szintek leírásában. A műfordítói képzés hivatássá fejlesztése a haladóbb szinteken kezdődik: a Referenciakeretből kiderül, hogy meggyőződésünk szerint a műfordítónak az LT3 szint után még további képzésre és oktatásra van szüksége, ez a tudás erősíti a szakmai területen szerzett tapasztalatokat. Minél magasabb szintre érünk, annál kevesebb a deskriptor, mivel minden új szinten az előző szintek kompetenciáinak összességét feltételezzük. Ugyanakkor egyes fordítók nagy eltéréseket mutathatnak ábban, hogy egy adott időben milyen szinten állnak különböző kompetenciák elsajátításában (LT5 az egyik kompetenciában, LT2 a másikban).

A Referenciakeret célja, hogy analitikus eszközként szolgáljon, tehát nem szándékunk egyetlen, átfogó „műfordítási kompetencia” fogalom meghatározása. Ehelyett a Referenciakeret a kompetenciák széles skáláját különbözteti meg. „Kompetenciák” alatt a tudás és a készségek alkalmazásának bizonyított képességét’ értjük: a műfordító képességeinek teljességét. Ez nem csak szaktudást és készségeket feltételez, hanem az attitűd is kulcsszerepet játszik. A kompetencia tehát a tudás, a készségek és az attitűd egysége. Ebből a szempontból a PETRA-E Referenciakeret nyitott

→

nyújt annak eldöntésében, hogy milyen fordítókká kívánnak válni: inkább a gyakorlatra összpontosító, vagy az elméletet előtérbe helyező fordítóvá, aki hajlandó tudását továbbadni, esetleg a szakmáról publikáló fordítóvá stb.

Az oktatói intézmények a Referenciakeretet képzési programjaik szintjének meghatározására és a tanterv összeállítására is használhatják – akár a kurzusok tartalmának meghatározásakor, akár a kompetenciák elosztásakor a tanulási folyamat során –, rövid vagy hosszú távú szakmai képzések esetén egyaránt. Habár nem oktatáspolitikai eszköznek szánjuk, a Referenciakeret lehetővé teszi különböző európai intézmények képzési programjainak összehasonlítását.

Kilátások

A PETRA-E Referenciakeret nyolc nyelven jelenik meg, nyomtatott formában és digitálisan, a PETRA-E honlapján (www.petra-education.eu). Idővel a honlap kiegészítő anyagokat, példákat, referenciákat, modell kurzusokat, teszteket, egyebeket is tartalmaz majd. A honlap teljes kidolgozása valószínűleg egy további projekt feladata lesz.

A Referenciakeret összegyűjti és növeli a műfordítók oktatásának és képzésének területén szerzett szakmai tudást. Ilyen szempontból mindig befejezetlen folyamat marad, alakulását ugyanakkor figyelemmel kísérhetik mindazok, akik részt vesznek a műfordítók szakmai fejlesztésében, oktatásában és továbbképzésében. Ha a Referenciakeret sikeresen segíti elő a különböző európai képzési programokat és kurzusokat kínáló szakemberek közötti együttműködést, akkor megerősíti majd a műfordítás területén végzett képzés és oktatás

a változtatásokra: egy-egy kompetenciaprofil szükség estén új alkompetenciákkal egészíthető ki. Az a kérdés azonban, hogy egy adott kompetencia törzskompetenciának vagy kiegészítő kompetenciának számít-e, a Referenciakeretet alkalmazó intézménytől valamint a műfordítóval szembeni elvárásoktól függ.

Az egyes kompetenciákat deskriptorok segítségével határozzuk meg a különböző szinteken. Ezek a deskriptorok tartalmazzák mindazt, amit egy műfordítónak az adott szinten tudnia kell. Minél konkrétabb a deskriptor, annál egyszerűbb a gyakorlatban alkalmazni. A deskriptorok számát igyekeztünk a lehető legalacsonyabb szinten tartani, már csak azért is, hogy az értékelés (amennyiben van ilyen) megvalósítható legyen. A PETRA-E Referenciakeret nyolc részkompetenciát különböztet meg, ezek együtteséből áll össze a műfordító általános kompetenciája. A különböző részkompetenciákat deskriptorok – vagyis a részkompetenciát felépítő elemek – definiálják.

1 Cf. CEN (2006). EN 15038. Translation Services – Service Requirements, p. 5.

→

→

→

hálózatait is, ennek következményeképpen pedig hozzájárul az európai fordítói kultúra virágzásához szükséges színvonal eléréséhez.

Kolofon

© 2016-2017 PETRA-E Network

(lásd: www.petra-education.eu)

A weboldal teljes tartalma a nemzetközileg elismert, a szellemi tulajdont szabályozó szerzői jog védelme alá esik. Angolból fordította Réthelyi Orsolya és Molnár Andrea
Kapcsolat: petra-e@taalunie.org

KÉPZÉSÉHEZ

OKTATÁSÁHOZ ÉS

A MŰFORDÍTÓK

REFERENCIAKERET

PETRA-E

→

PETRA-E

→

→

→

→

→

→

→

→

www.petra-education.eu